

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica Sexagesimæ. Dei Iusus cum hominibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA SEXAGESIMÆ.

In quam incidit Festum S. Matthia Apostoli.

DE IUSU cum hominibus.

Cecidit. Luc: 8. Act: 2.

Nescio, qui fiat, AA. quòd seria gravisque aliàs natura tantam rebus ludendi cupiditatem, seu potius necessitatem indiderit; ut statim atque esse cœperint, ludant, & jocentur. Sic bestiarum catuli, ubi primùm reclusis ocellorum valvulis in rerum natura sese conspexerint, quas non gestulationes, & gerras, quas non circulationes, & lepiditates exercēt! Herba ipsa plantaque recentes quantum non luxuriant! Infantum, & puerorum quæ occupatio alia, præterquam

mus. Ego perdidit viginti millia nummum; sed cum effuse in lusu liberalis fuisset, ut soleo plerumq.

Paschalius Justus hanc ludendi pro-
nitatem maximam attribuit homini-
bus naturâ calidis, quales in America
censet Peruanos; in Europa Hispanos,
de quibus, nescio an satis sincero affe-
ctu hæc scribit: *Hispanias lustranti mi- Pasch: Iust:*
hi sæpe contigit, ut cum multis locis nihil l. l. de alea.
eorum quæ ad victum faciunt, invenire
possem; tamen nunquam castellum aut vi-
cum ullum adeo abjectum & obscurum,
transire potui, in quo chartula non veni-
rent. Quod quidam in Aula Regis non
parvi nominis mercator callide advertens
à Carolo Imperatore contendit, nemo ut in
Hispanijs integro decennio præter se tabu-
las distrabere posset; quod cum beneficij
gratiæq. causâ obtinisset, locupletissimus
ex eo factus est. At non in Hispanijs
tantum, sed ubique locorum luditur;
imò Deus ipse totus in lusu est, nec du-
bitat fateri, se omni tempore ludere in
orbe terrarum. Sic lusit hodie in se-
mente perquam diverso & dispare ja-
ctu: lusit & in Matthia vel potius de
Matthia, dum eum felicissimæ sortis
casu sibi in Apostolum lucratus est, ut
rectè proinde cecinerit Poëta, qui ce-
cinit:

Ludit in humanis divina potètia rebus.
Vos ejus ludendi modum attendite.

I 2

Tria

Hor. at. 2.
ser. sat. 3.

Ludere par impar equitare in arun-
dine longa?

Sed non cum prætexta & ephebis ista
deponitur consuetudo. Etiam in adul-
tis, & senibus sæpe ad insaniam luden-
di procedit habitus; adeo ut repertus
sit nonnemo, (a) qui cum Venetias
vela faciens non haberet cum quo aleas
alternaret, ne prorsus à lusu vacaret,
argenteos atque aureos numos perinde
atque lapillos è navis prora in subje-
ctum pelagus jactabat, quot quisque
saltus in summa unda faceret, annu-
merans. Nero in singulos alexæ jactus
400. HS. id est decem millia Philip-
peorum prodigebat. Et Augustus in
quadam ad Tiberium epistola sic glo-
riatur: *quinquatrijs satis jucunde egi-*

(a) *Jacobus*
de S. Andr:
nob. Patav.

I.
Lusus a-
moris.

Tria potissimum ad ludendum partim invitare, partim cogere solent: familiaritas, quæstus, & Mors. Vnde lusus alius censetur familiaris; alius quæstuosus, alius fatalis. Omnesne istos nobiscum ludit Deus? Ludit sane. Et primò omnium lusus familiaritatis. At quonam genere ludi? num *disco* qualiter fabulosus Deus Apollo amasio suo Hyacintho collusisse fingitur? Sed fatale quidpiam in disco est, cujus jactus misero puero mors fuit. An fortè alea? nam & hanc in amoris lulum aliquando adhibitam legimus à Parysati Perfarum Regina Artaxerxis Ochi Matre, quæ cum filio ludens datâ operâ jactu unico mille Darios perdidit, ut suum in illum amorem testaretur. Verùm quid alea lusu turpius? ut etiam in viris Principibus alapâ subinde meruerit castigari. Narrat enim rerum Polonicarum Scriptor Cromerus, Casimirum Sendomiriensium Ducem, dum cum Joanne Conarrio Equite Polono aleas jactans sinistrè jecisset, ab eodem Joanne insignem alapam retulisse. Quem tamen ille non modò facinore absolvit, verùm etiam gratias egit, quòd se icu illo admonisset, ne quid Principe indignum deinceps in se admitteret. Deus in amoris lusu tantopere odit aleas, ut ne quidem nomen suum earum causâ patiatur invocari. Nam cum fortè Budæ aleatores gemini; alter in nomine Dei, alter in nomine Diaboli unâ colluderent, prior ille crumenâ funditùs exhaustâ insignem è suis malè religiosi jactibus reportavit jacturam,

Plut. in
Artax.

Crom. l. 6.
de reb: Pol:

M. Fritsch:
in Meteor.

Hodie inter nobiles chartarum, vel maximè invaluit usus, quas Germani Picetas (a) appellant. In his nonnullæ sunt rubicunda Corda (b) referentes, eâ ludendi lege, ut unicum cor, vulgò *Es*, rapiat ipsum Regem cordium. (c.) Hic propriè lusus amoris est, quia cordialis. Ad hunc cum aliàs, tum his maximè ludorum diebus à Deo gratiosè invitamini: nec est quod ignorantiam quis obtendat, tam ingeniosos enim omnes puto vos esse, ut sciatis jacere cor pro corde. *Fili*, (sic alloquitur Deus unumquemque vestrum) *prabe mihi cor tuum*. Quasi diceret: lude mecum lulum cordium; mecum, qui jam pridem me pro te excordavi, meumque tibi cor ultro objecit. Noli tam fallax & insincerus esse lusor, ut contra leges lusus non reddas colorem colori, signum signo, quod posceris. Noli ah! noli alium diligere præter me, qui cum dilexisset te, in finem dilexi te. Noli nescio quos alios sectari collusores, qui cor quidem à te petunt; sed ut occidant & devorent. *Fili prabe mihi uni cor tuum*. Pulchrè super hoc D. Bernardus. *Cor nostrum*, inquit, *nihil dignius producere potest, quam ut ei se restituat, à quo factum est, & hoc à nobis Dominus expetit, dicens: fili da mihi cor tuum. Tunc siquidem cor hominis Deo datur, quando omnis cogitatio terminatur in eum, gyrat & circumflectitur super eum, & nihil vult penitus possidere præter eum, sicq; colligato sibi animo eum diligit, ut sine ipso amarus sit omnis amor. Nec aliud dixerim cor dono dare, quam ipsum captivare in omne obsequium ejus, & ita volun-*

(a) Picetas
Carten.

(b) Heras

(c) Heras
könig.

V. Engel-
grav. p. 1.
Emble. 46.

Prov. 23. 21

Bern. in ep.

luntati ejus ex toto supponere, ut nihil aliud velis, quam quod noverit cum velle.

Salust in
Cati.

liquidem, ut nonnemo ait, idem velle atq, idem nolle ea demum perfecta amicitia est. Ludebat subinde hunc amoris & cordium lusum Deus cum S. Henrico Sufone. Hic enim dum flagrantissimo æternæ Sapientiæ arderet desiderio, illa se ipsi in specie elegantis puelli, interdum etiam puellæ videndam exhibuit, comiter ac dulcissimè, non tamen sine divina quadam majestate, arridens, atque ad ludendum invitans: *prebe fili cor tuum mihi.* Ludebat cum

Strius in
ejus vita
16. Jan.

S. Lutgarde, carissima sibi filia, quæ cum gratiam curationum cœlitus accepisset, hominibus undique ad se confluentibus tandem petijt eam commutari cum scientia & interpretatione Psalmorum. Quo ut spiritum inte-
pescere sensit, dixit iterum Domino: quorsum attinet me idiotam & rudem Monialem scripturæ arcana nosse? Cui Dominus; quid igitur vis? *volo,* inquit, *cor tuum.* At ille: *quin ego potius cor tuum.* Et facta est ab eo die quædam permutatio cordium, ut Dominus cordis ab ejus corde raptus sit, & ad Lutgardem transiverit. Ludebat cum S. Catharina Senensi, dum ei per aliquot dies cor rapuit, suumque substituit.

Multi etiamnum cordibus ludunt; sed quorum lusum non tam amoris est, quam amaroris; nō tam familiaritatis, quam hostilitatis. Cur ita? quia falsarius, quia fraudibus & dolis plenus; quia pro Rege cordium Reginam habet, quam alij in lusu rectius *meretricem* appellant. Qui cum alio præterquam cum Deo suum commutat

cor, is verissimè dicere potest: cor & omnia perdidit.

Ita cor suum perdidit Vir quidam Nobilis in Gallia, (Reginaldo de Conclij nomen) qui vesano amore uxoris cujusdam Domini de Faël adeo correptus fuit, ut eum nec ultramarinis bellis, nec plurium annorum absentia superaret; donec letali vulnere saucius, textum è crinibus feminæ mnemosynon, quod hætenus in casside gestabat, ei cum corde suo, ubi expirasset, petarmigerum, unà cum adjunctis literis, remitti jussit, ut quod ejus, absens licet, oblivisci nunquam poterat, nunc præsens ab eadem servaretur. Mortuo Domino abiit servus cum corde in Franciam, & opportunitatem quaerens clam marito conjugem conveniendi, ab eodem interceptus, & veram adventus causam aperire coactus, scriniolum cum literis tradit & recedit. Quid agat maritus? Corde adulteri in minutal conciso, aromatis saccharoque insperso, pulmentum uxori in coenam apparari jubet. Illa novi edulij sapore delectata edere, cibumque laudare ac propinato sæpius Mallico frequentius irrigare. Tum à marito, an quod edisset, sat sciret, interrogata, cor Reginaldi se edisse intelligit, simulque scriniolum, quo clausum fuerat, cum literis accipit; quibus admodum percussa de mensa in terram collabitur: ita est, inquiens, cibum illum dilexi vehementer, & cordi meo carum habui. Obijt ille? Non decet me mortuo supervivere. Et subito in imum conclave, marito necquicquam se opponente abripitur, antè nō egres-

Claud.
Faschetti?

lura

Pluta. l. de *sera numi:* *vind.* *spe*ctaculum. Apollodorus quidam apud Plutarchum somniaverat cutem sibi à Scythis detrahi, tum se elixari, succclamante sibi corde ex lebete: *ego tibi horum sum causa malorum.* At mulieri huic miseræ citra somnium Amasij cor elixum de scutella idem clamare poterat.

II. Verùm ut à lusu amoris ad lulum. *Lusus que-* *stuosus.* quæstuosum transeam, solvendum statim occurrit dubium; num etiam Deus ob quæstum ludat? Si apud Juris consultos ludus aliud nihil est, quàm contractus, quo ludentes inter se paciscuntur, ut victori cedat quod uterque deposuit, non video AA. cur Deum à quæstuoso lusu eximam. Ludit omnino ille non tantùm lulum familiaritatis cum Justis; verùm & quæstuosum cum peccatoribus, ac injustis: quos ut loquitur D. Gregorius Nazianzenus, *pro divitijs habet.* Et idcirco pretiosissima quæque ijs lucrandis apponit, videlicet proprium *sanguinem.* Vereor AA. ne quandoque perdat, & idcirco (liceat phrasi Hebraica uti) ascendat.

2. Reg. 22. 9 *fumus de naribus ejus,* ita ut chartas & appositum pretium projiciat in faciem collusorum. Pronum enim valde est ob quæstum ludentibus irasci; ubi eos spes lucri fefellerit. Et ecce quod verubar evenit. Vir in Hispania (refert P. Eusebius Nierenberg) quàm sanguine nobilis, tam vitij infamis gravi ægritudine correptus ac de vita periclitans tanta obstinatione in sceleribus

perstitit, ut omnium recta monentium consilia rejiceret. Forte tum eam urbem advenerat B. Franciscus Borgia, qui cognito miseri periculo, pro zelo suo illum juvare cupiens ante Christi crucifixi iconem in genua provolvitur, ardentem obsecrans, ut qui Orbi universo sanguine suo saluti fuisset, infelici illi ac pertinaci animæ nõ deesset. Francisco hæc precato ex cruce Salvator: adi, inquit, confestim ægrum, eumque hortare, ut se expiet; & ego mox illi ut Medicus & infirmorum curator adero. Abit Franciscus spei bonæ plenus, & tanto adjutore gaudens ad ægri domum se confert, quò Salvator jam antecesserat Medici ac prope famuli specie, illi solatia & obsequia deferens. Excipitur ab infirmo non inurbanè Borgia; verùm ubi de confessione peccatorum cœpit agere, verba perdidit. Recedit interim Dominus relicto ad ultiores conatus apud ægrum Francisco, qui & ipse, cum operam luderet, recessit; & denuo coram Christo crucifixo prostratus, per sacra illius vulnera obtestatur, misero adsit. Cui Dominus: conveni iteratò pertinacem illum, meque tecum defer, si fortè me conspecto cruci pro se fixo convertatur, & vivat. Redijt Borgia, & submotis arbitris, ut liberior esset æger, verbis ad pietatem omnem compositis, submissis in terram genibus, Christum crucifixum illi representat; per passionem dolores, lacrymas, sacra Domini Jesu stigmata, & plagas orans, animæ suæ misereatur; æternitatem consideret. Ad omnia impius obsurdescit. Addit &

vocem

vocem suam Dominus JESVS, & quidem vocem sanguinis, quem ex omnibus vulneribus copiosum effundebat. Per hunc iterum iterumque obtestatur Franciscus; sed nihil proficit. Tum indignabundus Dominus revulsâ à cruce manu sacro-sanctum suum Sanguinem in faciem projicit obstinati, qui quot guttas numerat, tot veluti linguis in magno Judicij die coram Orbe universo neglectam Dei misericordiam illi exprobrabit.

Aliud simile exemplum subjungere libuit ex P. Guilielmo de Waël Societ: Jesv. Scribit ille P. Arnoldum Cathium Româ in Belgium reducem narrâsse scriptoque testatum reliquisse, habere se ex fide digna relatione, duos aliquos Juvenes in Italia Societati nomen dedisse, quorum alter in vocatione perstitit; alter seculum ejusque mores repetijt. Morbo is tandem lethali corripitur. Cùm fortè urbe egresso Sacerdoti nostro (& erat idem ille, qui agro vocationis fuerat socius) acclamat muliercula, ut in domum suam descendat, priusquam animam exhalet filius ejus. Advolat Pater; hominem reperit febris gravissimâ correptum, agnoscit vocationis socium, optat ut sit & felicitatis aeternæ, eumque solatur, ac hortatur vice non una, sacrâ Confessione animum expiet. Sed frustra. Tandem ad ægri lectulum moram longiorem trahens, ut illum ad sanio rem mentem reduceret, & in somnum incidens, videt Christum hiantibus vulneribus advenientem, ægrumque commonentem, ut per sacram exomologesin animæ suæ saluti consulat. Aver-

tit miser vultum, atque aures obturat Salvatori: qui indignabundus (quasi secum malè luderetur) plenâ manu sanguinem suum in reprobi faciem conijcit, eâ comminatione, ut quem in animæ ejus salutem fuderat, hic ei in æternam damnationem cederet. Abijt Dominus; expergiscitur Pater, & miserum totum cruentum ac vitâ functum reperit.

Nonne verè cum geminis his lusit Deus? Nonne omnimodis eos lucrari voluit? Nonne extrema tentavit? Nonne sanguinem in lulum apposuit? Sed ut libenter serio sincereque ludit, sic illudi non sustinet. Terribilis est illi furia, dum homo non vult seipsum hoc in lulu perdere: nam clarè protestatus est aliquando: *qui invenit (hoc est sibi reservat) animam suam, perdet eam; qui autem perdidit animam suam propter me, & mei gratiâ, inveniet eam.* Ita invenit S. P. N. Ignatius, quem cùm Deus inter colludendum globo tetigisset, quasi victus statim in victoris concessit potestatem, datâ etiam hujusmodi syngraphâ: *En, ô Rex Supreme, ac Domine universorum, tuâ ego, licet indignissimus, fretus tamen gratiâ & ope, me tibi penitus offero, meaq; omnia tua subijcio voluntati. * Suscipe Domine universam meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum, voluntatem omnem, adeoque totam animam meam.*

Hic jam fortè stomachum pijs auribus movero, si Deum mortis quoque causâ lusisse aliquando dixero. Nimis enim infame hoc ludi genus est, & ijs solis proprium, qui ad laqueum & furcam condemnantur, qualiter sapereos

Waël. in
Corona SS.
Vulnerum

Matth. 10.
39.

S. Igna. li-
bell. Exerc:
hebd. 2.

* hebd. 4.

III.
Lusus
Mortis.

reos milites sub patibulo ludere videmus. Et quis vestrum dubitat Deum pependisse? Nil proinde absolum videatur, si de patibulo luserit. Cum quo? utique cum homine.

Ergone ambos reos esse oportuit?

V. Domin. Mysterium accipite. Peccavit Adam, in vadem ac sponforem pro illo sese obtulit Dei Filius. Alterutri itaque moriendum erat; quia aliter quam morte delictum expiari non potuit. Sors tandem mortis decretoria cecidit in Dei Filium; hinc actus in crucem & ut veteri hymno canitur: *suspensus est patibulo*. Aulicissimi insigne genus censeatur, si persona inferior inter ludendum superiori victoriam cedat: est enim nescio quae in lucro etiam parvo voluptas, & parta in lusu victoria melle dulcius sapit. Contra optimus DEVS in hoc fatali lusu mancipio suo primas & palmam victoriae detulit, dataque, ut ita loquar, opera perdidit, quippe liberum erat illi mori. At nos abjectissimi homines nihilominus nobis mortem denuo ludimus, idque toties, quoties lethaliter delinquimus: ludimus sub ipso aeternitatis nobis impendentis patibulo, dicam, an vestibulo, id quod in erudito veterum symbolo celebris nostri seculi scriptor (a) annotavit. Veteres, inquit, pingere volentes aeternitatem, pingebant antrum formidabile; hoc complexu suo cingebat serpens, & in revolutione ista caudam sibi admordebat. Ad antri dextram stabat juvenis amani & floridi vultus, arcum dexteram & duplices sa-

gittas, laevam citharam gerens. Huic in ipso antri aditu senex sedebat oppositus, & attentum in tabellam vultum defigens, scribebat, si quid vel coelestis globi motus, vel adstans juvenis diceret scribendum. Ad laevam hujus spelaei Matrona visebatur, exercitato vultu & cano capite. Ad ostium specus quatuor gradus, alius alio altior; primus ferreus, secundus aeneus, argenteus tertius, quartus aureus. In his ludentes & vagabundi pueruli oberrabant, lapsus & periculorum securi. Haec pictura erat: picturae porro sensus iste. Antrum Aeternitatis incomprehensibilitatem significat; vipera in orbem replicata, tempus; Juvenis Deum, in cujus manu coelum, terra, inferi: terra & Tartarus tela numinis excipit; Coelumi citharam duntaxat & gaudia novit; senex ille fatum, seu, quod Deus ab aeterno effatus; femina naturam; distinctas aetates & secula, gradus distincti. Puelli per gradus discursantes, res creatas designant, maxime vero hominem in rebus suae salutis ludibundum, & in ipso Aeternitatis ingressu jocantem. O quot his Bacchi feriis de aeternitate sua ludent! quot, quantique non unum, sed mille patibula scelerata sortitione trahent in lucrum! quot rotis digna patrabunt crimina! quid dico rotis? rogis inextinguibilibus, in quos omnium sceleratorum Alpha tamquam semina pessimum, forte sua primus cecidit.

(a) Drex. de aeternit. Confid. 1. §. 1.